

Borba orlova sa Vetrenjačama

Poslednjih godina nadeno je rešenje, za civilizacisku večitu glad za energijom i profitom. Bez zagadivanja životne sredine proizvodi se energija, alternativni obnovljivi resursi, mini hidrocentrale centrale i vetrenjače. Već su predviđene prve lokacije u Vojvodini za podizanje ovih farmi i formirani formalni lobi za investiciju za budućnost. Vetrenjače se nameću kao jedino, a pri tom idealno rešenje. A šta kažu iskustva zemalja u kojima su postavljane stanice sa vetrenjačama?

U Škotskoj ornitolozi, ljubitelji prirode i građani traže da se uvede moratorium na dalju izgradnju vetrenjača. Za pojedine vrste preveliki mortalitet, izazvan naletanjem na vetrenjače značajno utiče na šansu njihovog opstanka. Među prvima je orao belorepan koji je već jednom nestao iz Škotske, a poslednjih decenija uz puno napora ponovo je naseljen pticama iz Norveške. Veliki broj mладунaca orla belorepana strada na vetrenjačam u pojedinim oblastima skoro ceo godišnji porod. Pojedini planinski prevoji su pregradeni vetrenjačama i hvataju umorne ptica na seobi koje struje vetrova nanose na prevoje i najčešće budu samlevene. Najugroženije su ptice grabljivice ali i ptice močvarice, selice pa i golubovi. U Škotskoj smatraju da bi možda manji mortalitet bio da su prvo konsultovani ornitolozi i ljubitelji prirode za mesta postavljanja farmi vetrenjača. U Španiji najviše stradaju beloglavi supovi jer oni lete koristeći struje vetrova, odakle su i fotografije. Poslednjih godina interesovanje za vetrenjače raste na Balkanu. U Bugarskoj je pokrenuta kampanja protiv izgradnje 20 farmi vetrenjača u Istočnim Rodopima gde se nalazi poslednja kolonija supova. U Grčkoj farme vetrenjača uzimaju danak orlovima na seobi i globalno ugroženoj vrsti crnom lešinaru koji je pre dve decenije isčezao iz Srbije.

U Vojvodini je u planu izgradnja farmi vetrenjača i odabrane su lokacije. Okolina Vršca sa svojim čestim vetrovima ispred Đerdapske klisure nalazi se na glavnom pravcu migracije gusaka, pataka, roda, ždralova i drugih zaštićenih vrsta. Da li postoji studija uticaja na životnu sredinu i kakva su rešenja za migracije ptica? Indija sa okolinom je teritorija poslednjih orlova krstaša, a u Koviljskom ritu se gnezdi veliki broj roda i ptica močvarica. Kolika mora da bude razdaljina od zaštićenog prirodnog dobra kao što je Nacionalni park "Fruška Gora". I ko snosi odgovornost u slučaju velike smrtnosti ptica na "farmama vetrova". Na svu sreću, još nikom nije palo na pamet da podigne Wind farme na Pešteru ali to je sledeći korak. Ako budemo mudri na vreme možda orlovi dobiju bitku sa vetrenjačama?

dr Saša Marinković

Fond za zaštitu ptica grabljivica

Bulevar Despota Stefana 142

11000 Beograd

+ 381 11 2078352

grifon@ibiss.bg.ac.yu